

5. Kroczyński J., Malinowski H., Siedziński B., Zwierzak A.: Praca IPO nr 3, 1971.
6. Majda A.: Mat. dokument, Ipowet 25. Bibl. IPO nr 4488.
7. Malinowski H., Kroczyński J.: Prace IPO nr 4, 1972.
8. Mazurczak J., Slesiński K.: Sprawozdanie nr 0310504. Mat. dokument, Ipowet 5. Bibl. IPO nr 4489.
9. Patyk S.: Prace IPO nr 6, 1974.
10. Pozostałości IPO-62 w mięsi, tłuszczu i mleku. Sprawozdanie nr 0310504. Mat. dokument, Ipowet 5. Bibl. IPO nr 4489.
11. Suggested guide for the use insecticides to control insects affecting crops, livestock, households, stored products, forest and forest products — 1968. Washington D. C., 1969.
12. Siedziński B.: Mat. dokument, Ipowet 25. Bibl. IPO nr 4488.
13. Walczak L.: Mat. dokument, Ipowet 25. Bibl. IPO nr 4488.

Adres autora: mgr Hanna Kroczyńska, ul. Nowotki 29 m. 240, 00-243 Warszawa.

KRZYSZTOF LUTNICKI, WOJCIECH GŁUCHOWSKI

Przypadek moczówki prostej u psa

Z Kliniki Chorób Wewnętrznych Instytutu Chorób Niezakaźnych Wydziału Weterynaryjnego AR w Lublinie

Moczówka prosta (*diabetes insipidus*) jest chorobą, która występuje u zwierząt rzadko. Najczęściej notowana jest u koni i bydła (3, 9). Cechuje ją wzmożone pragnienie oraz częste i obfite moczenie — podobnie jak u ludzi. Mocz jest wodojasny, o niskim ciężarze właściwym. Zdarza się, że zwierzę cierpi na tę dolegliwość od urodzenia albo zapada na nią później.

Przyczyną choroby jest niedobór hormonu antydiuretycznego ADH (3, 4). Piśmiennictwo poruszające ten temat u zwierząt zawiera niewiele pozycji. Brak jest również w dostępnych publikacjach polskich opracowań omawiających tę jednostkę chorobową u psów, a powszechnie dostępne podręczniki akademickie traktują zagadnienie raczej marginesowo. Powszechnie fakty skłoniły nas do opisanego przypadku moczówki prostej u psa.

Opis przypadku

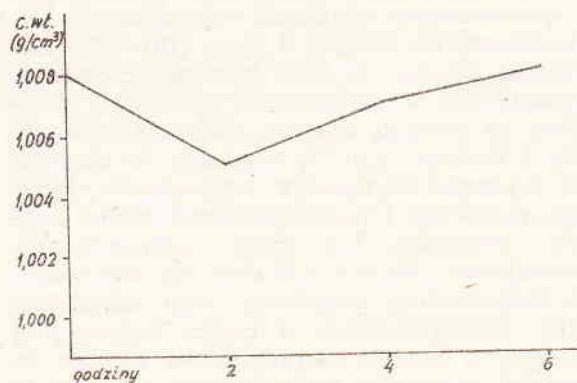
Dnia 28 września 1979 r. dostarczono do Kliniki psa pudła czarnego, w wieku około 2 lat. Na podstawie danych wywiadu ustalono, że pies zachorował około pół roku temu z objawami wzmożonego pragnienia i częstego oddawania moczu, nawet kilkanaście razy w ciągu dnia. Początkowo był on leczony poza kliniką z rozpoznaniem wstępnym przewlekłego zapalenia nerek. W dotychczasowym leczeniu stosowano głównie antybiotyki, lecz bez efektu. W wywiadzie podano ponadto, że pies był szczepiony przeciwko nosówce i zakaźnemu zapaleniu wątroby w przepisowych terminach oraz, że dotychczas nigdy nie chorował. Danych o rodzicach pacjenta brak. Badaniem fizykalnym poza odwodnieniem, wzmożonym pragnieniem i wielomoczem innych objawów chorobowych nie stwierdzono.

Przeprowadzone badania

W badaniu hematologicznym określano liczbę składników morfologicznych krwi oraz poziom mocznika i kreatyniny. Wyniki podano w tab. 1.

Badanie moczu. Barwa wodojasna, ciężar właściwy 1,008, pH 6,8. Nie stwierdzono obecności białka, cukru, związków ketonowych, barwników żółciowych. W osadzie występowały pojedyncze komórki nabłonka z powierzchniowych warstw dróg moczowych oraz leukocyty 0—3 w.p.w. W celu postawienia ostatecznego rozpoznania posłużono się testem z ograniczeniem picia wody według zasad podanych w pracy Filara i wsp. (3) oraz testem z ADH podawanym domięśniowo (2, 3) (próbna zagęszczania moczu).

Test z ograniczeniem picia wody. Psu nie podawano wody w diecie przez 10 godzin, a następnie w odstępach 2-godzinnych pobrano 4-krotnie mocz metodą cewnikowania. Wyniki próby ilustruje ryc. 1. W czasie trwania próby stwierdzono, że pies oddaje mocz

Ryc. 1. Test z ograniczeniem wody w diecie

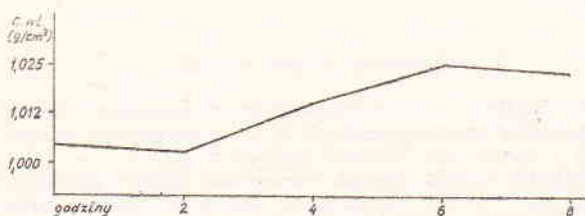
Tab. 1. Wyniki badania krwi

Liczba erytrocytów	Liczba leukocytów	HL	Hb	Różnicowy obraz krwinek białych				
				GS	GP	E	L	M
5 000 000	10 700	40	13,5	53	1	2	43	1
6 040 000	11 700	42	14,5	71	24	2	2	1

Sredni poziom mocznika we krwi 40 mg%
Sredni poziom kreatyniny we krwi 1,6 mg%

równie często, jak poprzednio, nie stwierdzono natomiast wzrostu ciężaru właściwego moczu. Właściwości fizyczne i chemiczne moczu nie odbiegały od norm przyjętych dla tego gatunku zwierząt.

Test z podawaniem ADH. Psu podawano domięśniowo preparat *Hypophysis cerebri pars post.* (Polfa) w dawce 4 ml, co odpowiada 20 j. Następnie pobierano mocz w odstępach 2-godzinnych jak poprzednio. Stwierdzono zmniejszenie się częstości moczenia oraz wzrost ciężaru właściwego moczu z 1,004 do 1,025 (ryc. 2). W następstwie przeprowadzonej próby ustalono postępowanie lecznicze, które polegało na podawaniu zwierzęciu ADH w postaci preparatu *Hypophysis cerebri pars post.* co 3–5 dni. Po 2 tygodniach podawania preparatu właściciel poinformował, że pies pije o wiele mniej i rzadziej oddaje mocz. Ze względu na trudności z otrzymaniem innych preparatów z ADH leczenie psa oparto wyłącznie na wymienionym preparacie.

Ryc. 2. Test zagęszczania moczu przez podawanie ADH

Omówienie

W świetle przedstawionych badań należy przyjąć, że opisany przypadek był moczówką prostą, która najprawdopodobniej rozwinęła się wtórnie, będąc konsekwencją nieustalonej choroby mózgu (3, 4, 8). Główną przyczyną schorzenia jest uszkodzenie przysadki i śródmózgowia spowodowane zmianami organicznymi lub czynnościowymi. Ranson i wsp. (10) wywołali moczówkę prostą u kota powodując zmiany elektrolityczne w określonych punktach podwzgórza za pomocą aparatu stereotaktycznego. Bailey i Brauner (cyt. 3) sugerują, że choroba może wystąpić w wyniku uszkodzenia jąder przykomorowych i nadwzrokowych części nerwowej przysadki lub drogi nadwzrokowo-przysadkowej. Henry i Sieber (4) stwierdzili jako bezpośrednią przyczynę tego schorzenia zmiany histochemiczne w części sekrecyjnej przysadki. Z danych piśmiennictwa wynika, że przypadki moczówki prostej mogą powstać w następstwie wcześniejszego infekcyjnego zapalenia mózgu, lub też w wyniku urazów mechanicznych przypadkowych lub chirurgicznych. Przyczyną choroby mogą być również nowotwory, ostre choroby infekcyjne: np. nosówka, a także zaburzenia naczyniowe w obrębie centralnego układu nerwowego (1). Postępowanie lecznicze na podstawie danych piśmiennictwa polegać powinno na podawaniu preparatu *vasopresinum prolongatum* (8, 9) lub jego odpowiedników np: *vasopresinum tannicum* w oleju w dawce 2,5 j. V na 10 kg wagi ciała i.m. co 5 dni, a także preparatów Prostacon firmy Fering D

lub Pitressin firmy Park Davis USA (11). Podawanie wazopresyny w formie proszków tzw. tabaczkii oraz kłóżki do nosa: Lypresin — Sandos USA, Insipidin — Spofa, Diapid — Sandos USA, Vasopresin — Sandos USA jest kłopotliwe i kosztowne (4, 7). Stosowanie hydrochlorothiazylu w dawce 50 mg na dobę, aczkolwiek wygodne (lek w postaci drażetek), nie spotkało się z jednoznaczną pozytywną oceną (4). W opisanym przypadku dobre wyniki dało podawanie preparatu *Hypophysis cerebri pars posterior* — Polfa w dawce 20 j. V. i. m. na psa o wadze około 10 kg.

Piśmiennictwo

1. Capen C.C., Martin S.L., Koestner A.: *Pathologia vet.* 4, 101, 1967.
2. Czyżyk A.: *Badania czynnościowe w klinice chorób wewnętrznych.* PZWŁ, 1971.
3. Filar J., Zioto T., Szalecki J.: *Medycyna Wet.* 34, 205, 1971.
4. Henry W., Sieber B.: *J. Am. vet. med. Ass.* 118, 12, 1951.
5. Large A. L.: *J. Am. vet. med. Ass.* 163, 251, 1973.
6. Pinkiewicz E.: *Podstawowe badania laboratoryjne w chorobach zwierząt.* PWRiL, 1971.
7. Podewski K.: *Leki współczesnej terapii.* PZWŁ, 1978.
8. Pollock S.: *J. Am. vet. med. Ass.* 118, 12, 1951.
9. Wallace C. E., Kosiba G. J.: *J. Am. vet. med. Ass.* 175, 809, 1979.
10. Turner C. D., Bagnara J. T.: *Endokrynologia ogólna.* PWRiL, 1978.

Adres autora: lek. wet. Krzysztof Lutnicki, Al. Racławickie 13/33, 20-055 Lublin.

Лютницький К., Глуховский В. — Случай простого диабета у собаки.

Цель работы состояла в представлении методов распознавания и лечения случая простого диабета у собаки с невыясненной этиологией. Обнаружено, что применение теста с ограничением подачи воды и теста с введением ADH подтвержденных анализом мочи пациента, дает возможность распознавания этого заболевания. В лечении получили положительные результаты, применяя препарат *Hypophysis cerebri pars posterior* (Polfa).

Lutnicki K., Gluchowski W. — A case of diabetes insipidus in a dog.

The purpose of the studies was to present the methods of diagnosis and therapy of diabetes insipidus of unexplained etiology in a dog. It was found that the test of water intake restraint and the test with the use of ADH along with urine analysis enables the diagnosis of the disease. In the therapy positive results were noted after the application of *Hypophysis cerebri pars posterior* — „Polfa”.

BISGAARD M., DAM A.: *Salpingitis u drobiu. I. Występowanie, bakteriologia i przypuszczalna patogeniza u brojlerów. (Salpingitis in poultry. I. Prevalance, bacteriology and possible pathogenesis in broilers).* Nord. Vet.-Med. 32, 361–368, 1980 (9).

Salpingitis u kur prowadzi do spadku nieśności i zwiększenia odsetka padnięć. U brojlerów typowe zmiany dla salpingitis stwierdzono u 0,02–0,03% ptaków poddanych ubojowi. Badaniem bakteriologicznym z przypadków chronicznego salpingitis uzyskano czyste hodowle *Escherichia coli*. Piętnaście z wyosobnionych szczepów które nie rozkładały cukru trzcinowego nie fermentowało również laktozy z wytworzeniem kwasu. Szesćdziesiąt dwa szczepy fermentowały cukier trzcinowy i rafinozę, zaś 15 szczepów nie fermentowało cukru trzcinowego i rafinozy. 47% wyosobnionych szczepów *E. coli* należało do serotypów 01, 02, 07 i 053.

G.